

Managementové projekty

Víceletý projekt s managementovými opatřeními může být rozdělen na jednotlivé etapy. První etapou zpravidla bývá odstranění nevhodných dřevin. Dále následují další etapy s obnovní péčí např. v podobě pastvy nebo seči. Tyto plánované činnosti budou prováděné v rámci minimálně 1 roku, během kterého dojde k zaznamatelnému zlepšení oproti výchozímu stavu. Budou-li seče prováděny 3x ročně v termínech daných harmonogramem po dobu tří let, bude období, ve kterém jsou seče prováděny v daném kalendářním roce, jednou etapou, jelikož již po 3. seči lze zaznamenat pozitivní změnu. Příjemce dotace předloží ŽoP a ZoR do 10 pracovních dnů od provedení vždy poslední seče v dané etapě. Celkem příjemce dotace podá během realizace projektu tři ŽoP a ZoR, v každém roce trvání projektu jednu. Doporučujeme příjemci dotace informovat PM o provedení každé jednotlivé seče ve lhůtě 10 pracovních dnů od ukončení činnosti (seče, pastvy). Může se objevit projekt, ve kterém bude realizovaná seč a pastva v tomtéž roce. V takovém případě by měly být seče i pastvy zahrnuty do stejné etapy.

Vegetační prvky

Projekty obsahující výsadby dřevin nebo založení či obnovu travního porostu spolu s následnou péčí se též dělí na etapy. První etapou je vždy samostatně vlastní výsadba dřevin nebo založení či obnova travního porostu. Následná péče o dřeviny nebo o travní porost, i víceletá, je další etapou, respektive etapami. V případě projektu s výsadbami dřevin nebo zatravněním či obnovou travního porostu a tříletou následnou péčí si příjemce dotace může zvolit, zda následná péče bude jedinou etapou obsahující celé tři roky nebo bude etapou každý jednotlivý rok, případně rozdělí období následné péče na dvě etapy, přičemž jedna bude zahrnovat dva roky. Pakliže je výsadba dřevin nebo zatravnění či obnova travního porostu naplánována do více let, vždy se musí jednat o jednu etapu. Protože není přípustný souběh více etap, navazující etapa obsahující následnou péči může začít až po vysazení poslední dřeviny nebo zatravnění či obnově travního porostu. Z hlediska dotačního titulu bude první rok následné péče pro všechny vysazené dřeviny nebo zatravněné či obnovené plochy stejný, byť některé dřeviny či plochy trávníků mohly být založeny před více než rokem. Veškeré činnosti v rámci následné péče jsou běžně hotové před koncem kalendářního roku, pokud projektová dokumentace nestanoví termíny činností jinak. Z toho důvodu je v případě jarních výsadeb nebo zatravnění či obnovy travního porostu (ukončená první etapa s první ŽoP) možné podat koncem téhož kalendářního roku druhou ŽoP (ukončena druhá etapa obsahující první rok následné péče). Pokud si příjemce dotace stanoví víceletou následnou péči jako jedinou etapu, nemusí informovat PM o provedení všech činností v rámci každého jednotlivého roku následné péče, ale až ve lhůtě 30 pracovních dnů od ukončení poslední činnosti v posledním roce, kdy končí příjemcem dotace nastavená etapa.

Pokud jsou součástí projektu kromě výsadeb dřevin nebo zatravnění či obnovy travního porostu i jiné činnosti v rámci jedné podaktivity (např. arboristické řezy, založení trávníku) musí být všechny součástí první etapy. Každá následná etapa (druhá, třetí, čtvrtá) nesmí obsahovat jiné činnosti než následnou péči o nově vysazené dřeviny. V případě kombinovaných projektů skládajících se z více podaktivit (např. výsadba dřevin a zbudování tůň), se může podat žádost o platbu za každou podaktivitu zvlášť.

Likvidace invazních a nepůvodních druhů

Hlavním kritériem, které nesmí být narušeno rozdělením do etap, je celistvost zásahu, jako optimální způsob se jeví **etapizace podle typu zásahu**. Ve většině případů totiž nelze rozdělit projekty na jednotlivé plochy, jelikož je nutné z hlediska dlouhodobého managementu zasahovat více let.

Schéma návrhu etapizace:

1. etapa - iniciační plošná likvidace invazního druhu v celé ploše projektu. Na konci této etapy PM zkontroluje, zda došlo k ošetření invazních druhů v celé ploše vhodnými metodami, které byly specifikovány ve schváleném projektu. Na konci etapy se na lokalitě nenachází žádné odstraňované invazní druhy.
2. a následující etapy - likvidace opětovných ohnisek a jedinců invazního druhu. Na konci etapy se na lokalitě nenachází žádné odstraňované invazní druhy.

Nastavení etapizace je zcela závislé na likvidovaném druhu a navrhovaném způsobu jeho likvidace (viz příklad pajasan a bolševník). Efektivita a správnost nastavení zvolených etap pro konkrétní druh budou kontrolovány v rámci hodnocení daného projektu. Dále je potřeba zdůraznit, že každá etapa může trvat jinak dlouho a **neplatí zde, že etapa = kalendářní rok**. Délku etap by si měl žadatel sám volit s ohledem na likvidovaný druh a plánovaná opatření. Cíl projektu je splněn v případě, že se na lokalitě nenachází žádné invazní rostliny odstraňovaného druhu, a to jak rostliny živé (stojící), tak ani rostliny zlikvidované (např. hromady stonků a dalších rostlinných částí). Lze tolerovat ojedinělý výskyt druhů se semeny klíčovými po více letech (např. bolševník), u původně plošného výskytu značně regenerujících druhů (např. křídlatky) či po průběhu extrémních událostí (např. povodně) v průběhu trvání udržitelnosti projektu.

Příklad pajasan žláznatý:

1. etapa:

typ zásahu - injekce dospělých jedinců v celé ploše, plošný postřik hustých porostů výmladků ověření na konci etapy – navrtané kmeny po obvodu, viditelně usychající jedinci (nutno alespoň měsíc po zásahu), usychající porosty menších jedinců po zásahu herbicidem.

2. etapa:

typ zásahu – injekce přeživších dospělců, bodový postřik + částečné loupání kůry a zátěr herbicidem u roztroušených výmladkových porostů
ověření na konci etapy – usychající zbývající dospělci a výmladkové porosty

3. etapa

typ zásahu – kácení odumřelých dospělců, ošetření zbytků výmladků
kontrola na konci etapy – nulová tolerance vitálních dospělých stromů a výmladků.

Příklad bolševník velkolepý:

1. etapa:

typ zásahu – ošetření v celé ploše dle hustoty bolševníků – vykopávání, ostříhání okolíků, postřik – bodový, plošný
ověření na konci etapy – viditelně ošetřené všechny porosty v rámci plochy, dle metod stanovených na začátku projektu, důraz na zamezení tvorby plodů

Spolufinancováno
Evropskou unií

2. etapa:

Typ zásahu – ošetření regenerujících, přehlédnutých a nově vyrůstajících (semenná banka) jedinců – opět možno více metod – postřik (ted' už převážně bodový, větší % vykopávání, a opět důraz na zamezení tvorby plodů

Další doporučení Odborné skupiny Invazní a nepůvodní druhy:

Do závěrečné etapy projektů k likvidaci invazních druhů rostlin je nezbytné zahrnout sanaci stanoviště - opětovné ozelenění (zejména výsev travní směsi domácích druhů, v odůvodněných případech výsadby keřů). Samotné zlikvidování invazní rostliny řeší jen část problému a bez sanace je u některých druhů velká pravděpodobnost návratu stejných nebo jiných invazních druhů rostlin na lokalitu. Příkladem jsou ošetřené porosty křídlatek, po nich zbydou na ploše rozsáhlé obnažené plochy holé půdy, která je náchylná k osídlení zejména invazními druhy. Navíc křídlatka regeneruje i z oddenků hluboko v půdě a co nejrychleji založený trávník její regeneraci silně tlumí. Tento obnovní management by měl být nedílnou součástí likvidace některých invazních druhů. Ostatně i celý název standardu SPPK D02 007 je Likvidace vybraných invazních druhů rostlin (včetně následné péče o lokality). Pro vybrané druhy (a metody jejich likvidace) by tak mělo být předem v projektu zajištěno, že obnovní management nastane.